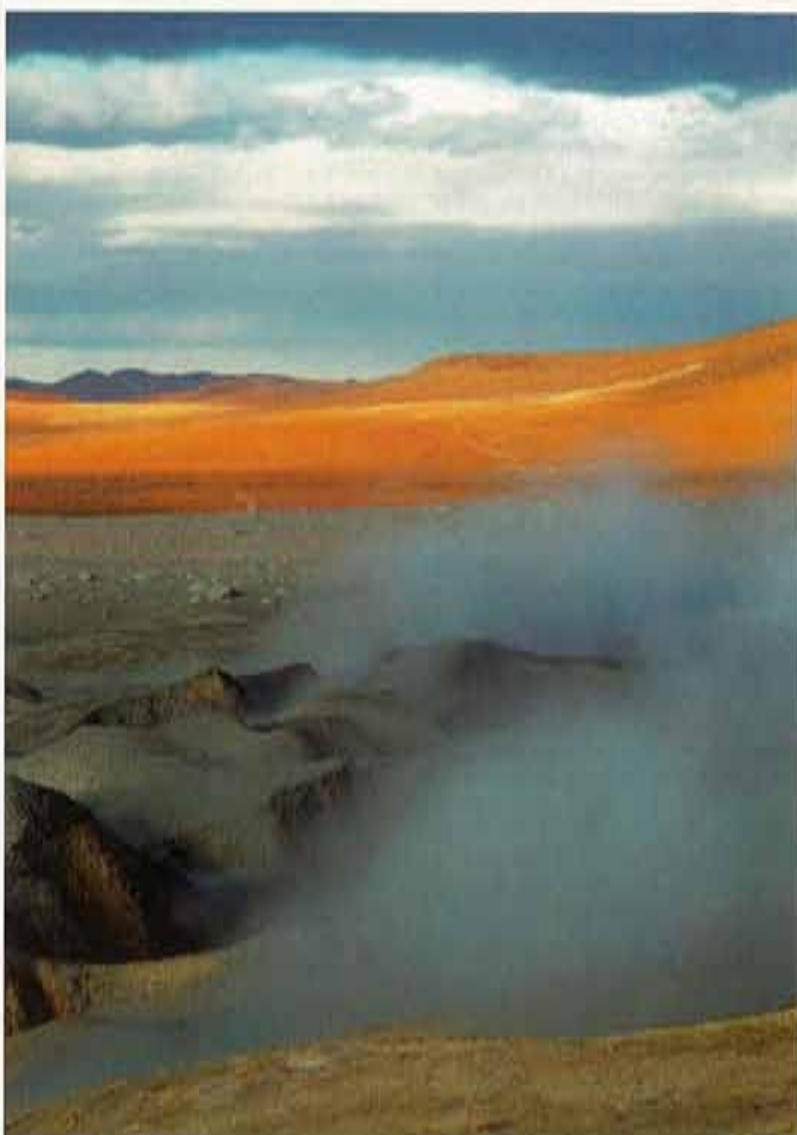

NAAR HET EINDE VAN DE WERELD

In ons vorig nummer kon u de eerste aflevering lezen van het reisverhaal van Linda Van Wijk, die een tweepersoonsexpeditie naar Bolivia organiseerde, en daar gelukkig nog twee gelijkgestemde zielen tegen het lijf liep. In dit tweede en laatste deel van het reisverslag lijkt het er even op dat het slecht gaat aflopen...

VULKANEN EN GEISERS

De volgende dag hebben we minder geluk. We worden aangehouden bij een volgende militaire post. We bevinden ons in het grensgebied met Chili en hebben een formulier nodig dat je alleen in Colcha K kunt krijgen... en dat ligt drie uur terug. Na de uitleg dat ze ons daar doorstuurden, sigaretten en wat

small-talk mogen we door. Ondertussen zijn de zwarte bus en de andere Toyota's de slagboom al lang gepasseerd. Deze dag rijden we over de onwerkelijke *altiplano*, de hooglanden van Bolivia. Immense bruine vlakten begrensd door vulkanen met bronsgroene en roze aderen. De combinatie van deze achtergrond met de barre kou en zoutmeren met roze flamingo's maken het een bizar, onwerkelijk geheel. Het is min 20 graden buiten. We komen niemand tegen en rijden de hele dag om het landschap langzaam aan ons voorbij te zien trekken. Op mij maakt het een diepe indruk. Dit is het einde van de wereld. Hier wil niemand wonen, sterker nog, in deze omstandigheden kan niemand wonen. Tegen de middag halen we de eerste Landcruiser in. Iedereen is op weg naar het Laguna Colorado, een door algen rood gekleurd meer, waar een slaapgelegenheid is. Het eind van de middag ontardt in een

De tegenstelling tussen de enorme kou en het kokendhete binnenste van de aarde is indrukwekkend. De zwaveldampen zijn minder prettig.

ware race tussen de Landcruisers. Over de vlakten gaan stofwolken soms op 500 meter rechts of links van onze auto. Hier kan je je eigen spoor maken als je maar goed in de gaten houdt wat je doel is. Er is gelukkig nog een lemen hutje vrij maar het is te koud om te blijven. We besluiten om door te rijden naar de geisers en mikken erop tegen het vallen van de avond hier terug te

zijn. Een Landcruiser volgepakt met Boliviaanse bikkels stopt, als wij midden in de vlakke benzine staan over te hevelen van de jerrycans op het dak in de auto. Wat hun bestemming is blijft voor ons een raadsel. Raoul heeft bevroren vingers en krijgt de benzinedop er niet op. Zij wijzen ons de weg en even later staan we ons met de vingers in de oren te verbazen over het natuurgeweld van een *fumerol*. Met oorverdovend lawaai spuit de hete damp met bulderende kracht metershoog uit een gaatje in de aarde. Verderop borrelt een zwarte kokende soep tussen immense lavablokken. Raoul loopt tussen de lavablokken en hurkt om de bewegende bellen en borrels te bestuderen als ik het eerste bord op de Altiplano ontdek: "Levensgevaar!" "Weg daar, die kokende brei kan ieder moment gaan spuiten!" De ijzige kou jaagt ons terug in de auto. Terug bij het rode meer hevelen we de laatste

benzine over. Er wordt gesleuteld aan de andere Landcruisers. Wij kloppen het af en kruipen onder de dekens.

GEZANDSTRAALD

Na een slechte nacht vertrekken we bij het kriecken van de ochtend. Onze ledematen ontgooien in de auto. Het plan is om op één dag terug te rijden naar Uyuni. "Het ergste hebben we gelukkig gehad," merkt Thea op. Maar dat zou anders uitpakken.

Nauwelijks verlaten we het kamp of we rijden een zandstorm in. Het zicht is slecht en de auto lijkt niet meer vooruit te willen. We besluiten de lege jerrycans binnen te halen omdat die teveel wind vangen. Raoul opent zijn portier dat tegen het voorspatbord klapt van de wind. Met een hand voor zijn gezicht loopt hij schuin tegen de storm in. De bullbar wordt volledig gezandstraald van zwart naar blinkend zilver, het raam wordt dof van de zandkorrels. Erger is dat de benzinemeter schrikbarend snel daalt. De eerste auto die ons 's middags tegemoet komt houden we aan. We kunnen geen benzine van hen kopen, maar de chauffeur wijst ons een spoor naar een dorpje. "Dat ligt 60 km voor Uyuni en het is iets om, maar je kunt er benzine kopen." Het is ernstig stil in de uren die volgen. Gelukkig staat het dorpje op één van onze landkaarten, zodat we met het kompas een koers kunnen uitzetten en ons niet gek laten maken door de tientallen sporen. Als we de nederzetting binnenrijden stormt het nog steeds. Van een vrouw die ons tegemoet komt lopen kunnen we benzine kopen. We rijden het erf op van een lemen hutje en gieten twintig liter in de tank. Even later zitten we uitgelaten bij drie dames koffie te drinken. Zij koken water op een kachelte dat met takken wordt gestookt en waarvan de afvoerpijp door de wind heen en weer wordt gerukt. Wij hebben koffie bij ons. Nu is het zo dat in het koffie-continent Zuid-Amerika vrijwel alleen oploskoffie wordt gedronken. Als wij zitten te roeren en Thea vraagt of die koffie bij ons ook zo slecht oplost, gieren we het uit van de lach. Onhandig lepelen we de koffie uit terwijl de dames ons nauwlettend gadeslaan. We geven hen onze koffie als dank voor de gastvrijheid en rijden in hetzelfde dorp een militaire slagboom tegen het lijf. Als Rien en ik naar binnen gaan om tegenover de commandant ons verhaal uit te leggen waarom we 'het formulier' niet hebben, kijkt de bullebak ons wantrouwend aan. Hij gelooft het verhaal van de aardige

commandant in Colcha K niet. Bij deze laatste controlepost in het Chileense grensgebied moeten we eraan geloven: we moeten betalen om door te kunnen. "Vijf Bolivianos," dat is 25 BEF, verbazingwekkend weinig. Rien doet zijn best om een glimlach te onderdrukken en fluistert mijn kant op: "afdingen?" Ik negeer zijn grap en we betalen. De gewapende militairen met hun bivakmutsen begeleiden ons terug naar de auto en de slagboom gaat open. Terug in de auto vertellen we serieus dat we ons eerste omkooptschandaal niet achter de rug hebben. Ik kan mijn gezicht echter niet langer in de plooi houden en de auto schudt van de lach als we het bedrag onthullen. Het is een dag van ongekende ups en downs. De middag rijden we stevig door. Er is nog geen teken van leven maar uit de veelheid aan sporen maken we op dat we toch richting bewoonde wereld rijden. Na een urenlange rechte weg rijden we een dorp binnen maar het lijkt niet eens op Uyuni. Navraag leert ons dat dit Rio Grande is. We zijn fout gereden.

Uyuni ligt 25 graden de andere kant op en is nog 60 km. Met moeite kunnen we nog tien liter benzine kopen van een man die het uit zijn eigen vrachtwagen tapt.

Ondertussen zien we er niet meer uit. Alles is vuil en zit onder het stof. Haren zijn smerig, spijkerbroeken vies en de mannen ongeschoren. We zoeken het juiste spoor en Raoul kiest een koers die hij consequent blijft rijden. Al snel wordt het donker en zien we geen hand meer voor de ogen. Je kunt niet verder meer kijken dan het schijnsel van de koplampen. Soms valt er een stuk spoor weg en de enige manier om dat weer op te pakken is door hard te rijden. De benzinemeter daalt en het wordt weer akelig stil in de auto. Voor het eerst komt de gedachte in me op dat het eigenlijk gekkenwerk is om in zo'n gebied alleen op pad te gaan. Als we hier stil komen te staan, wat dan? Na zestig kilometer is er nog geen spoor van lichtjes. We zitten opeens op een zoutvlakte en de motor moet hard werken want de auto zakt weg in het zout. Raoul moet een paar keer vol in de remmen voor een rivier of een spoorlijn waar we niet overheen kunnen omdat die op een dijk is gebouwd. Als we na uren van duisternis de driehoek van lichtjes zien valt er een zucht van verlichting. Maar als de lichtjes een uur later nog niet dichterbij gekomen zijn wordt het weer stil. De benzine is bijna op. Als we hier stranden is het nog uren lopen. We dweilen over de Salar en rijden ons klem in een hoek waar twee spoorlijnen elkaar kruisen. Voor ons ligt Uyuni, maar wij worden gedwongen om rechtsaf te gaan. Opeens vinden we een spoorwegovergang en bovenop de dijk blijkt dat we de weg naar Uyuni hebben gevonden. Over een kaarsrecht spoor rijden we het dorp in. De oude Landcruiser heeft ons terug in de bewoonde wereld gebracht. We omhelzen elkaar als reactie op de angstige uren en prijzen de auto en de stuurmanskunst van Raoul. Als we de pizzeria binnenlopen komen de gidsen van de andere Toyota's naar ons toe. "Jullie hebben het gehaald!" De spanning ontaardt zich in een gezellige avond. Rien en Thea besluiten hiervandaan de trein naar La Paz te nemen. Wij zullen de volgende dag de auto terugbrengen naar Potosí. 's Nachts gaat er een trein en we nemen afscheid. De volgende dag laden wij onze spullen in en willen de auto starten. Die doet niets meer. De benzine is op. Op de laatste damp zijn we gisteren Uyuni binnengereden. - Lvw